

MANGFOLDIGHED I **DANMARK**

HVEM? HVAD? HVOR? HVORFOR?
- DIN OPSLAGSBOG -

FORORD

Denne bog henvender sig til nye medborgere, som kommer til Danmark med en anden kulturel baggrund. Det kan være vanskeligt at finde vej rundt i det danske samfund – aflæse kulturelle koder og normer. Hvis man som tilrejsende i Danmark har et ønske om at blive en aktiv og indflydelsesrig borger i vores demokrati, skal man have selvtillid, lyst til at tage fat, være nysgerrig, være kreativ og være i stand til at arbejde sammen med andre.

Folkevirke ønsker med denne bog at give læserne mod til at kaste sig ud i denne opgave og dermed få en fremtid som glade og tilfredse medborgere i Danmark.

Bogen er blevet til i et samarbejde med flytningegrupper og sprogskoler landet over. Folkevirke har haft møder med disse grupper flere gange. Ud fra debatterne og forslag fra deltagerne er teksten rettet til, så den bedst muligt dækker nye medborgeres behov.

Bogen er tænkt som en opslagsbog. Efter hvert afsnit er der links, der henviser til steder, hvor læseren kan få en mere dybtgående viden om det aktuelle emne.

Bogen er skrevet på et dansk, der er let at læse.

Folkevirke takker Dansk Folkeoplysnings Samråd for økonomisk støtte og dermed for at have gjort denne udgivelse mulig.

København, 2017

Jeanne Bau-Madsen, Folkevirke

**MANGFOLDIGHED I
DANMARK**

INDHOLD

	PRÆSENTATION AF DANMARK.....	6
	Demokrati.....	6
	Grundloven/rettigheder.....	6
	Pligter.....	7
	Folketinget.....	7
	Domstolene.....	7
	DANMARKS LANDSKABER OG VEJR.....	10
	Landskaber.....	10
	Vejret.....	10
	LIVSSTIL.....	14
	Mad.....	14
	Sport.....	15
	Religion.....	15
	Frivilligt arbejde.....	15
	Foreninger.....	15
	Økonomi.....	16
	DEMOKRATIETS SPILLEREGLER - BORGER I DANMARK.....	18
	At tale sammen.....	18
	Korruption.....	18
	Familie.....	19
	Ligestilling.....	19
	Velfærdsstaten.....	19
	NemID.....	20
	Arbejdspladskultur.....	20
	Den danske model.....	20
	OMGANGSFORMER.....	24
	Hilsen.....	24
	Tiltaleformer.....	24
	Spiseregler.....	25
	MØDE MED INSTITUTIONER.....	28
	Fødsler.....	28
	Vuggestuer.....	28
	Børnehaver.....	28
	Skoler.....	29
	Ældre og handicappede.....	29
	Sundhedsvæsen.....	30
	Fængsler.....	30
	Død.....	30
	FEST OG HELLIGDAGE.....	34
	Fødselsdage.....	34
	Flagdage.....	34
	Helligdage.....	35
	Andre fridage og fester.....	35

»Folk smiler til hinanden«

Danskerne er grundlæggende venlige og høflige overfor hinanden. De taler ikke så meget med mennesker, de ikke kender, men smiler altid høfligt

PRÆSENTATION AF DANMARK

Danmark er et indskrænket monarki. Det betyder, at selv om dronningen er regent, har hun ikke nogen selvstændig magt. Landet styres af en regering, som Folketinget har accepteret. Folketinget er valgt af borgere med dansk statsborgerskab. Valgret får man, når man fylder 18 år.

Både mænd og kvinder kan arve kongemagten. I øjeblikket har vi en dronning, som hedder Margrethe den 2. Når hun dør, bliver hendes ældste søn konge. Han kommer til at hedde Frederik den 10. Danmark er et af de ældste monarkier i verden.

DEMOKRATI

I Danmark har vi demokrati. Ifølge en dansk filosof er demokrati den fredeligste måde at være uenig på! I Danmark fik vi demokrati den 5. juni 1849. Dagen markeres hvert år med flag på alle offentlige bygninger og busser og med taler fra danske politikere.

Demokrati betyder, at magten i Danmark er delt i tre:

- **Den lovgivende magt**, som er Folketinget.
- **Den udøvende magt**, som er regeringen. Regeringen vedtager lovene. Underordnede organisationer er blandt andet politiet og militæret.
- **Den dømmende magt**, som er domstolene.

Et eksempel, på hvordan magtdelingen virker, er, at hvis du bliver arresteret, vil politiet altid gøre opmærksom på, hvad klokken er. Dette er, fordi arrestanten skal stilles for en dommer inden 24 timer. Dommeren – den dømmende magt – skal vurdere, om arrestationen, foretaget af den udøvende magt, er i orden ifølge lovene.

GRUNDLOVEN/RETTIGHEDER

Det danske demokrati betyder, at vi har religionsfrihed, ytringsfrihed og forsamlingsfrihed, og at boligen er ukrænkelig.

- **Religionsfrihed** betyder, at borgerne i Danmark har trosfrihed. Religionsfriheden gælder for alle, der opholder sig indenfor

rigets grænser. Men de skal overholde de regler, der i øvrigt gælder i det danske samfund.

- **Ytringsfrihed** betyder, at man må sige, hvad man mener. Det er fx muligt at skrive læserbreve til aviserne, hvor man udtrykker sin mening. Man skal naturligvis overholde lovene. Det er således forbudt at krænke andres ære og komme med racistiske udtalelser.
- **Forsamlingsfrihed** betyder, at det er tilladt at samles til møder eller demonstrationer. Demonstrationer kræver dog en tilladelse fra politiet.
- **Ingen må gå ind i din bolig** uden at have en tilladelse fra domstolene.

Alle borgere i Danmark skal behandles ens, og man kan ikke komme i fængsel på grund af sin religion, sine politiske holdninger eller hvor ens familie stammer fra. Desuden kan nævnes, at borgere i Danmark ikke uden særlig tilladelse må gå med våben.

PLIGTER

Men danskerne har også pligter. Som borger i Danmark har man pligt til at overholde alle love vedtaget af Folketinget. Blandt andet skal forældre sørge for opdragelse og omsorg for deres børn – herunder at deres børn bliver undervist i mindst 10 år.

FOLKETINGET

Folketinget er valgt af danske statsborgere bosat i Danmark, Grønland og Færøerne. Alle danskere, som er fyldt 18 år og har fast bopæl i Danmark, har valgret. Loven foreskriver, at der skal være valg til Folketinget mindst hvert fjerde år. Regeringen er valgt af Folketinget. Statsministeren udpeges af det parti, som får overdraget regeringsmagten. Dronningen

udnævner formelt statsministeren og regeringens medlemmer. En minister behøver ikke at være medlem af Folketinget.

Folketinget er åbent for alle. Det er muligt for alle interesserede at overvære møderne i Folketinget. Desuden er det til enhver tid muligt at henvende sig til en minister. Ring eller skriv til ministeren, og man vil få svar i løbet af få dage.

DOMSTOLENE

Domstolene er helt uafhængige af regeringen, Folketinget og dronningen. Den øverste myndighed er Højesteret.

I Danmark findes tre forskellige domstole, som tager sig af civile sager og straffesager:

- **Byret**
- **Landsret**
- **Højesteret**

Hvis man er utilfreds med en dom i Byretten, kan man få sin sag prøvet ved Landsretten. Principielle sager kan prøves i Højesteret.

Links

- **Demokrati:** www.ft.dk/demokrati.aspx
- **Grundloven:** www.ft.dk/Demokrati/Grundloven.aspx
- **Grundloven på let dansk:** www.mbarra.webs.ull.es/dk-grundloven_letdansk.pdf
- **Folketinget:** www.ft.dk/Demokrati/Folketinget.aspx
- **Domstolene:** www.domstol.dk/Pages/default.aspx

DET UNDRER MIG, AT...

»Legepladserne er tomme«

Legepladser er tomme, fordi forældrene er på arbejde. De vil ikke være tomme i ferier og på fridage

»Danskerne har en særlig måde at behandle deres hunde«

I Danmark skal hunde være i snor, med mindre der er et skilt, hvor der står, at hunde må færdes løse. Det kan være i nogle skove og parker. Selv om hunden er løs, er det ejerens ansvar, at hunden ikke overfalder andre hunde eller mennesker. Det er lovpligtigt i Danmark at forsikre sin hund

»Det er vigtigt at trække gardinerne for på bestemte tidspunkter«

Hvis man trækker sine gardiner for om dagen, tror naboerne, man foretager sig noget, andre ikke må se – medmindre det er, fordi solen skinner så meget, at man bliver nødt til at »lukke solen ude«

»Hvorfor skal man betale TV-licens for brug af internet, når man betaler skat?«

Det er kun de borgere, som ser TV i deres hjem og bruger internet, der skal betale licens. For eksempel er der mange ældre, der ikke har behov for at være tilsluttet internettet. Med hensyn til TV-licens kan både unge og ældre bo steder, hvor TV-licensen bliver betalt på andre måder

DANMARKS LANDSKABER OG VEJR

LANDSKABER

Danmark er et lille land, der består af mange øer og en halvø, der har landegrænse til Tyskland. Det er ca. 43.000 kvadratkilometer stort. Landet er meget fladt, og det højeste punkt er 170 meter højt og ligger i Jylland. Danmark er et landbrugsland med mange dyrkede arealer – græs til køer, fire slags korn – hvede, rug, byg og havre. I de senere år er man også begyndt at dyrke majs og en del raps.

Men der er også skove og strande. Her må man gerne opholde sig. Hvis det er et privat område, må man gerne gå tur, hvis man overholder de regler, der står ved indgangen til skoven eller stranden. Disse vil oftest være, at man skal gå på stier, ikke slå telt op eller lave picnic. Man må kun samle grene og små stykker træ, hvis man har tilladelse hertil. Desuden må man kun fiske, hvis man har købt et fisketegn. Dette gælder både for søer og hav.

I Danmark bor der 5.748.769 mennesker (2017).

VEJRET

Danmark har fire årstider: Forår, sommer, efterår og vinter. På alle årstider må man være forberedt på, at det kan blive regn og storm.

- **Foråret** betyder, at træerne får nye blade, og de første blomster kommer op af jorden.
- **Sommer** betyder varmere vejr, der dog sjældent kommer over 25 grader celsius.
- **Efterår** betyder, at træernes blade bliver gule, røde eller brune, før de falder af. Vejret bliver blæsende og koldere.
- **Vinteren** bliver aldrig rigtig kold. Regn skifter med sne. Søerne og havene kan fryse til. Der er ofte under nul grader om natten.

Det er vigtigt at klæde sig på efter årstiden. Om vinteren skal man have en trøje af uld under frakken, hue, vanter og varme støvler. Regntøj og gummistøvler er nødvendige på alle årstider. Paraplyer egner sig ikke altid til vejret i Danmark, da det ofte blæser. Indendørs er der varmt. Typisk varmes huse op fra september til maj.

Links

- **Landskaber:**
[www.denstoredanske.dk/It,_teknik_og_naturvidenskab/Geologi_og_kartografi/Danmarks_geologi/Danmark_\(Landskabets_dannelse\)](http://www.denstoredanske.dk/It,_teknik_og_naturvidenskab/Geologi_og_kartografi/Danmarks_geologi/Danmark_(Landskabets_dannelse))
- **Vejret:** www.dmi.dk/vejrl

»Alle cykler i Danmark – også små børn«

Samtidigt med at børn lærer at gå, får de en trehjulet cykel eller en »løbecykel«. Mange børn cykler til børnehave. I folkeskolen kommer alle børn til en cykelprøve. En cykeltur vil ofte være en del af en lejrskole eller udflugt. Man forventer, at alle kan cykle og har en cykel. Voksne cykler, fordi det er sundt, og det er hurtigere at komme frem på en cykel i byerne. Her er anlagt cykelstier, så cyklerne kan komme hurtigt og sikkert frem

»Hvorfor danskerne lader deres børn sove udendørs?«

Danmark er et fredeligt land, hvor danskerne lader deres små børn sove udendørs i deres barnevogne. Danske forældre stiller ofte barnevognen udenfor en forretning, hvis de skal ind at handle. Forældrene mener, det er sundt med frisk luft

»Hvorfor det er så vigtigt at passe sin have, når man bor i et parcelhuskvarter?«

For mange danskere er det vigtigt, at man bor i hus med have. Så kan børnene lege, man kan dyrke egne grøntsager, og det betragtes som en afslappende fritidsfor-nøjelse at slå sin græsplæne og klippe sin hæk. I parcelhuskvarterer er det vigtigt, at alle holder deres have, så den fælles hæk er pænt klippet, og at der ikke kommer for meget ukrudt fra nabohaven

»Vinduer uden gardiner«

Dette bliver mere og mere almindeligt. Forklaringen er, at danskere er meget glade for lyset. Danmark ligger så højt mod nord, at vi har meget lidt lys halvdelen af året

DET UNDRER MIG, AT...

»Hvorfor tænder danskere så mange stearinlys?«

Hvis man kommer fra Afrika, kan det undre, at danskere tænder stearinlys. Danskerne kan jo bare tænde for det elektriske lys, hvis de ikke kan se! I Danmark tænder man stearinlys for hyggens skyld. Især i den mørke tid har man brug for at »tænde et lys i mørket«. Derfor er der særlig mange stearinlys tændt omkring jul

LIVSSTIL

Danskerne er verdensmestre i tillid. De møder folk med tillid og stoler på andre.

Hvis danskere har aftalt at mødes til en bestemt tid, kan man stole på, at danskerne kommer præcis til tiden til mødet. Det skyldes, at danskerne oplever, at tiden går – den kommer ikke, derfor spilder man sin og andres tid, hvis man skal vente med at komme i gang med et møde, fordi nogle af mødedeltagerne kommer for sent.

Netop det med at komme til tiden og ikke spilde andres tid er vigtigt for danskerne, fordi de har tradition for ofte at mødes og tale om tingene.

Danskerne har tillid til hinanden, så man bruger samtalen til at nå frem til enighed frem for at begynde at slå og bekrige hinanden. Derfor lægger danskerne også vægt på, at alle, der deltager i mødet, er opmærksomme og nærværende. Man sidder ikke og samtaler på kryds og tværs eller taler i telefon under et møde. Al opmærksomhed er rettet mod det emne, der samtales om.

MAD

Danskerne går meget op i at spise sundt. Vi er et landbrugsland, og både kød og grøntsager er ofte økologiske. Når man køber mad i butikkerne, står der på fødevarerne, om de er produceret økologisk. De koster ofte lidt mere end ikke økologiske varer. Danskerne er meget interesserede i at lave og spise mad, og interessen for at spise mad fra andre kulturer er stigende.

Danskerne spiser tre hovedmåltider hver dag:

- **Morgenmad.** Morgenmad spises hjemme, før man går på arbejde eller i skole. Den består af mælkeprodukter, cornflakes, havregryn eller lignende. Desuden brød, te eller kaffe. De fleste danskere drikker kaffe hele dagen. Det er vigtigt, at børnene har spist, før de går i skole eller børnehave.
- **Frokost.** Til frokost spiser mange danskere smørrebrød. Det er en skive rugbrød med pålæg. Pålæg kan være leverpostej, pølse,

ost og grønt som kartoffel eller agurk. Det kan også være æg. Det forventes, at børn har en madpakke med i skole eller børnehave. Mange voksne har en madpakke med på arbejde. På nogle arbejdspladser findes en kantine, som serverer mad i frokostpausen.

- **Aftensmad.** Hvis det er muligt, spiser hele familien sammen. Man spiser varm mad – en eller to retter. De danske familier spiser ofte retter fra andre kulturer, som fx pasta eller burgere.

SPORT

De fleste danskere dyrker en form for sport. Børnene har idræt i skolen og dyrker ofte en sportsgren i deres fritid. Forældrene er medlem af et fitnesscenter eller en idrætsklub. Børnene dyrker sport for at røre sig og for at være sammen med andre børn.

De voksne dyrker sport for at holde sig i form, have en pæn krop og af hensyn til deres helbred. Også ældre mennesker dyrker sport af hensyn til deres helbred. Selv danskere i 80 og 90 års alderen dyrker stoleyngymnastik af hensyn til velvære og helbred. Det koster penge at være medlem af en idrætsklub.

Klubberne er afhængige af, at medlemmerne yder et stykke arbejde for klubben. Trænerne arbejder frivilligt, forældre kører børn til kampe og stævner, og nogle forældre vasker klubtrøjer. Det forventes, at forældre en gang imellem er tilskuere til kampe og stævner. Se under frivilligt arbejde!

RELIGION

I den danske grundlov står »Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten«. Derfor er alle kristne helligdage fridage i Danmark. 77% af den danske befolkning er

medlem af Folkekirken. Folkekirkelig kristendom bidrager til at skabe et samfund og en kultur, der sætter danskerne i stand til at omgås nogenlunde fornuftigt med hinanden. Det er ikke altid lige let at se, men kristendom og folkekirke er primært en moralsk institution, der former vores normer og værdier. Danskerne bærer ikke synlige symboler på deres religion. Religion betragtes som en privatsag.

FRIVILLIGT ARBEJDE

Frivilligt arbejde betyder, at en person gør et stykke arbejde uden at være tvunget til det. Hvis man ikke udfører opgaven, kan man ikke straffes for det. Man må ikke tjene penge på frivilligt arbejde. Arbejdet skal være til gavn for andre end én selv og ens familie. Frivilligt arbejde kan udføres af folk i alle aldre. I Danmark ydes der frivilligt arbejde

- i sportsklubber
- på plejehjem
- blandt flygtninge
- på hospitaler
- og mange andre steder, hvor der er brug for gratis hjælp

Som forældre kan man blive bedt om at yde frivilligt arbejde i ens børns vuggestue, børnehave, skole og fritidsordning.

Generelt kan det være vigtigt at kunne sige, at man har ydet eller yder frivilligt arbejde, hvis man søger et betalt arbejde. Det frivillige arbejde fortæller andre, at man er parat til at hjælpe uden at få penge for det.

FORENINGER

Man siger, at Danmark er foreningernes land. Alle danskere er medlem af en eller flere foreninger. Man kan være medlem af en fagforening, en sportsforening og en husmoderforening. Hvis man samler på frimær-

ker, kan man være medlem af en filatelistforening, og hvis man fisker, kan man være medlem af en sportsfiskerforening. Der findes foreninger til ethvert formål. Her møder man folk, som interesserer sig for det samme som en selv. Fælles for alle foreninger er, at det koster penge at være medlem.

ØKONOMI

I Danmark er man myndig, når man bliver 18 år. Det betyder blandt andet, at man kan låne penge. Det er meget nemt at låne mindre beløb. Man skal være opmærksom på, at det er meget dyrt at låne penge. Og de skal betales tilbage!

Det er en god idé at give sine børn lomme-penge. De får en fornemmelse af, hvad de kan købe, og at man sommetider er nødt til at spare sammen, hvis man vil købe en større ting. Det er meget almindeligt, at danske børn får lomme-penge, fra de er små.

Beløbet vokser, efterhånden som børnene bliver ældre. Lomme-penge udbetales, hvis børnene fx har hjulpet i husholdningen eller med pasning af små søskende.

I et ægteskab er mand og kone fælles om økonomien. Det vil sige, at man er fælles om gæld, med mindre begge har skrevet under på, at gælden er personlig. Dette gælder for eksempel studiegæld.

Hvis man modtager integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp, er det en midlertidig ydelse, som udbetales af kommunen, hvis du ikke er i stand til at forsørge dig selv.

Links

- Religion/højtider:
www.kristendom.dk/hoejtider
- Frivilligt arbejde:
www.frivillighed.dk/guides/fakta-og-tal-om-frivillige-organisationer-i-danmark

DET UNDRER MIG, AT...

»Hvorfor spiser danskerne det samme hvert år til jul?«

Danskerne holder meget af traditioner. Især i forbindelse med højtider er det vigtigt »at gøre som man plejer«. Traditioner giver tryghed! For eksempel spiser danskerne det samme til julemiddag hvert år. Dette ændres kun, hvis familier med forskellige traditioner gifter sig ind i hinanden

»At man kan blive mæt af rugbrød«

Dansk kost bygger grundlæggende på de ting, der kan gro her i landet. Rug er en kornsort, der hører til i det nordlige Europa. Rugbrød er meget mættende og bliver brugt som en vigtig del af vores frokost og madpakker

DEMOKRATIETS SPILLEREGLER - BORGER I DANMARK

AT TALE SAMMEN

Samtalen er meget vigtig i et demokrati. Man skal kunne diskutere og godt kunne være uenige uden at blive uvenner og uden at tage det som en personlig fornærmelse.

Hvis man fremsætter en påstand, skal den altid følges af »fordi«. Det vil sige, man skal forklare sin påstand. En diskussion behøver ikke at slutte med, at den ene part har ret, men efter en diskussion må begge parter gerne have fået en bedre forståelse af emnet.

Der findes nogle regler for den demokratiske samtale:

- Når man taler sammen, skal man tale et sprøg, begge forstår.
- Det er vigtigt, at alle taler sandt. Man må ikke lyve eller fortælle usande historier. Dette kan fx ske i en skoleklasse, hvor en elev siger det, hun tror, læreren gerne vil høre.
- Det kan være svært at forstå hinanden, hvis deltagerne i samtalen har forskellig

religiøse og kulturelle baggrunde. For eksempel kan en samtale om familieforhold være vanskelig, fordi forskellige kulturer kan have forskellige traditioner for, hvordan man omgås og behandler familiemedlemmer i forskellige situationer.

- I den demokratiske samtale skal man tale kort – komme direkte ind på samtaleens emne. Dette er meget dansk. I mange kulturer starter man ofte med at sige tak til fx arrangører, lærere og familie. I Danmark er dette underforstået – danskerne vil ikke spille tid!

KORRUPTION

Danmark er et af de lande i verden med den mindste korruption. Det betyder, at man ikke kan købe sig til fordele, for eksempel i sundheds- og uddannelsessystemet. Man kan ikke give offentligt ansatte gaver – det er forbudt for dem at modtage disse. Den danske lovgivning giver mulighed for, at journalister kan bede om at se vigtige papi-

rer i en sag og derved se, om loven er blevet fulgt, og at der ikke er sket bestikkelse. Hvis man bliver anklaget for at have overtrådt loven, kan man bede om at se papirerne i sagen.

Derfor er myndighederne meget omhyggelige med at overholde landets love og ikke modtage bestikkelse.

FAMILIE

Forældre har ansvaret for deres børn, til de er 18 år.

Det er forbudt ifølge dansk lovgivning at bruge vold i familierne. Man kan komme i fængsel, hvis man begår vold. Det gælder også, hvis man slår sine børn.

Far og mor har de samme rettigheder og pligter. Begge bestemmer sammen over børnene, økonomien og familiens dagligliv.

I den demokratiske familie løses opgaverne i fælleskab. Børnene får mere og mere frihed med alderen.

Drenge og piger opdrages ens. Det betyder, at børnene gives de samme muligheder og rettigheder. Tvangsægteskaber er således ikke tilladt.

Ved graviditet/fødsel kan både far og mor få orlov fra arbejde. Moren har ret til minimum 4 ugers graviditetsorlov før fødslen. Efter fødslen har begge forældre ret til barselsorlov. Moren er sikret de første 14 ugers barselsorlov. Faren/medmoren er sikret 14 dages fædreorlov indenfor de første 14 uger efter fødslen. Efter de første 14 ugers barselsorlov har hver af forældrene ret til at holde forældreorlov i op til 32 uger. De har tilsammen ret til forældreorlov på dagpenge i 32 uger. Fædre kan godt starte orloven indenfor de første 14 uger efter fødslen. I Danmark er det frivilligt for fædre, om de vil tage barselsorlov.

Er I på kontanthjælp, vil jeres ydelse under barslen fortsat være kontanthjælp.

Omskæring af piger er ifølge loven forbudt. Selv om den er foretaget i udlandet, kan det medføre fængselsstraf i Danmark for forældrene.

LIGESTILLING

I Danmark har vi en ligestillingslov og en ligestillingsminister.

Ligestilling mellem kønnene betyder, at kvinder og mænd har lige pligter, rettigheder og muligheder inden for alle vigtige områder af livet. Der er ligestilling mellem borgere af forskellig seksuel orientering, religion og herkomst. Ligestilling betyder også, at alle borgere i Danmark stilles lige med hensyn til blandt andet løn, uddannelse og politisk indflydelse. I Danmark er det forbudt i stillingsannoncer at søge en medarbejder af et bestemt køn. En kvinde, der er gravid, kan ikke fyres med begrundelsen, at hun venter barn. Desuden må en arbejdsgiver i forbindelse med en ansættelsessamtale ikke spørge kvinden, om hun er gravid eller har tænkt sig at skulle have børn.

VELFÆRDSSTATEN

Det danske demokrati har opbygget velfærdsstaten. Den bygger på et ønske om, at alle skal have de samme muligheder, alle, der ikke kan klare sig selv, bliver hjulpet, og at staten passer på de gamle og syge. Dette kan kun lade sig gøre, hvis alle borgere mellem 18 og 65 arbejder og betaler skat. Danmark er det land i verden, hvor borgerne betaler mest i skat. Det er forbudt at tjene penge og ikke betale skat heraf. Disse penge kaldes »sorte penge«. Hvis staten opdager, at en borger har arbejdet, uden at det er opgivet til skattevæsenet, skal man betale de penge, man skylder plus en stor bøde til staten. I særlig alvorlige tilfælde kommer man i fængsel.

NemID

NemID betyder nem identifikation – altså en let måde at identificere sig på. Det har man brug for, hvis man fra en computer vil i forbindelse med sin bank eller åbne breve fra offentlige myndigheder. Det kan for eksempel dreje sig om udbetaling af offentlige pensioner, meddelelser fra skattevæsenet, breve fra kommunen eller indkaldelser til undersøgelser på sygehuset. Inden disse meddelelser til borgerne sender de offentlige myndigheder i dag til e-boks.dk – og her kan man kun logge på med sin NemID.

For at bruge NemID skal man oprette sig som bruger og vælge en personlig adgangskode. Når man bruger NemID skal man herefter logge sig ind ved at bruge en kode fra sit nøglekort, som man kan få ved at henvende sig til Nets.dk. Dette kan man få hjælp til ved at gå til Borgerservice. En af fordelene ved NemID er, at man kan komme i forbindelse med sin bank eller offentlige myndigheder fra en hvilken som helst computer og når som helst på døgnet sende sin henvendelse eller se i de dokumenter, man har behov for at se på – både i Danmark og i udlandet. Ni ud af ti danskere har NemID.

ARBEJDSPLADSKULTUR

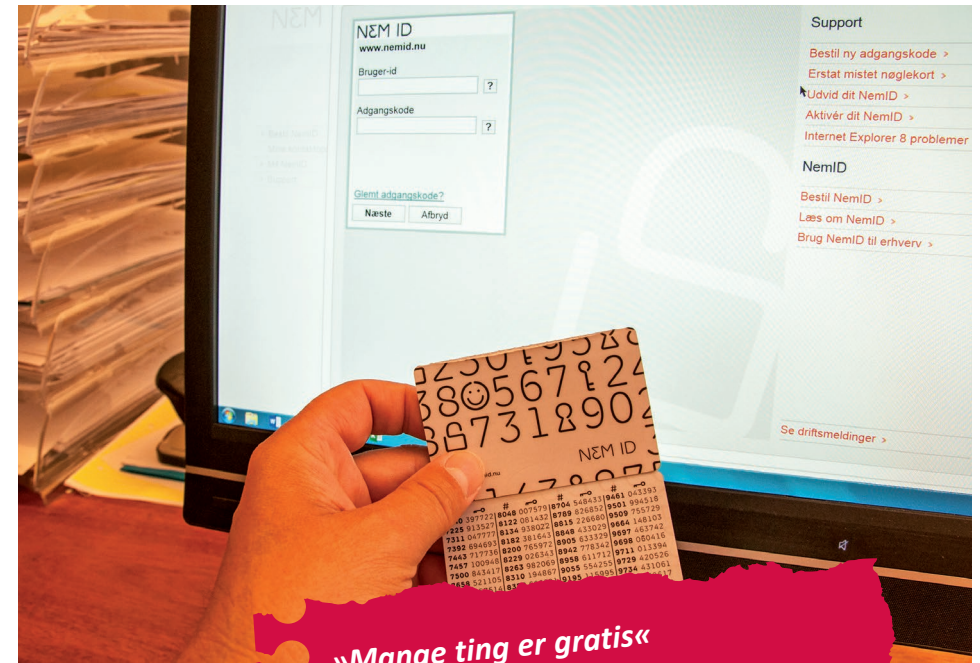
I Danmark er det svært at se, hvem der er chefen, der bestemmer, og hvem der er

ansat. Der vil sjældent være forskel i tøj og mødetidspunkt, eller hvor man sidder i frokoststuen. Mange beslutninger tages ved møder mellem chefer og ansatte i diskussioner, hvor alle har mulighed for at udtale sig. Ofte får man at vide, hvad et møde drejer sig om i god tid, så man har mulighed for at forberede sig.

DEN DANSKE MODEL

De fleste danskere er medlem af en fagforening. Det er frivilligt, om man vil være medlem, men på nogle arbejdspladser ser man gerne, at alle medarbejdere er medlem af den samme fagforening. Man skal betale et kontingent for at være medlem. Til gengæld sørger foreningen for, at man får den løn, man skal have. I tilfælde af sygdom eller ulykker hjælper fagforeningen. På større arbejdspladser har de ansatte en tillidsrepræsentant, man kan gå til, hvis der er noget, man ikke forstår eller noget, man er utilfreds med. Tillidsrepræsentanten vil derefter henvende sig til chefen.

Hvis man rejser fra en arbejdsplads, bør man bede om en anbefaling, som man kan vise det næste sted, man søger arbejde. Dette gælder både, hvis man er blevet fyret, og hvis man selv har sagt op. Fagforeningerne forhandler med arbejdsgiverne om lønnen. Staten blander sig meget sjældent. Den måde, arbejdsmarkedet fungerer på, kaldes »den danske model«. Fordi arbejderne og arbejdsgiverne i fællesskab bestemmer løn og arbejdsvilkår, har vi meget få strejker i Danmark.

»Mange ting er gratis«
Ting, der er gratis, er betalt af staten.
Staten er borgerne, der bor i Danmark.
De arbejder og betaler skat

Links

- Studiekreds håndbog:
www.folkevirke.dk/aktiviteter/studiekredsmateriale/
- Inspirationsmateriale til studiekredse:
www.folkevirke.dk/aktiviteter/studiekredsmateriale/inspirationsmateriale-til-studiekredse/
- Korruption:
www.transparency.dk/korruption/korruption-i-danmark/
- Ligestilling:
www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=160578
www.sowf.men-care.org
- Velfærdsstaten:
www.denstoredanske.dk/Samfund,_jura_og_politik/Samfund/Moderne_demokrati_og_konstitutionelt_monarki/velf%C3%A6rdsstat
- Det arbejdsretlige område – »Den danske model«:
www.bm.dk/da/Beskaeftigelsesomraadet/Arbejdsret/Det%20arbejdsretlige%20omraade.aspx
- Ved ønske om en anbefaling:
www.loenguiden.dk/opsigelse-anbefaling.html

DET UNDRER MIG, AT...

»Det danske skattesystem«

Meget kort fortalt bygger velfærdsstaten på, at alle, der kan arbejde, arbejder og betaler skat af de penge, de tjener. Disse penge går til staten. Staten er alle de mennesker, der bor i Danmark. De penge, der er kommet ind i skat, fordeles efter et budget, der hvert år vedtages i Folketinget. Dette hedder Finansloven. I budgettet (finansloven) står hvor mange penge, der skal gå til veje, skoler, sundhedsvæsen, forsvaret, sociale ydelser som for eksempel kontanthjælp, folkepension, børnepenge, statens uddannelsesstøtte (SU) og mange andre ting. Det er kun muligt at dele de penge ud, som man har modtaget i skat, og de øvrige penge staten har tjent i årets løb. Det kan være ved salg af olie, statens ejendomme eller andet. Det største beløb kommer fra den skat, der bliver indbetalt

»Danske sagsbehandlere er meget kontante og giver sig ikke tid«

Mange der kommer til Danmark føler, at danskerne ikke udtrykker medfølelse, når de rådgiver folk. De går lige til sagen og svarer på spørgsmålene. De er for professionelle. Dette skyldes, at man i de skandinaviske lande er protestanter, som altid er flittige og ikke spilder tid på ting, der ikke er nødvendige. Sagsbehandlere føler, at de ved at svare hurtigt og kontant sparer tid, som de kan bruge til at behandle flere sager

»Hvorfor tager danskerne et træ ind i stuen til jul?«

Med juletræet fejrer danskerne, at »Livets træ fra Edens Have« er kommet ind i vores verden. Stjernen i toppen af træet symboliserer stjernen, der viste sig over Betlehem julenat. Traditionen stammer fra Tyskland, hvor det første juletræ nævnes omkring 1500-tallet.

I det danske rige beskrives juletræet første gang i Holsten 1796. I København havde en københavnerfamilie et juletræ i stuen i 1811

OMGANGSFORMER

I Danmark er den afslappede og lige måde at omgås hinanden på så speciel, at den bliver bemærket af udlændinge, der kommer til landet. Det kan give problemer, når den danske lighedskultur mødes med en mere formel kultur, der er almindelig i mange lande. I den formelle kultur går man mere op i at respektere de traditionelle hierarkier og titler, som kan opleves på f.eks. arbejdspladser og universiteter. Udlændinge opfatter derfor ofte danskere som uprofessionelle eller direkte ubehøvlede, når vi er for joviale og uformelle i forretnings- eller politiske sammenhænge og ikke benytter en lang række høflighedsfraser.

HILSEN

I større byer hilser danskere sjældent på nogle, de ikke kender, mens man i mindre byer ofte hilser på forbipasserende, ligesom mange også gør det i sommerhusområder. Hvis man møder nogle, man kender om morgenen på sit arbejde, og når børnene møder i skole, siger man »Godmorgen«.

Resten af dagen siger man »Goddag« eller »Hej«.

»Godmorgen« og »Goddag« er mere formelt, mens »Hej« er meget uformelt. Hvis man har aftalt et møde hos for eksempel lægen, skolelæreren eller en arbejdsgiver, giver man højre hånd i et fast håndtryk og ser vedkommende i øjnene. Under hele samtalen ser man på den, man taler med. Kun personer, som danskerne kender rigtig godt – venner og familie – giver man kindkys og omfavner.

TILTALFORMER

I Danmark siger de fleste mennesker »du« til hinanden. Dette er et tegn på en lighedskultur. I nogle supermarkeder og andre forretninger kan man komme ud for at blive tiltalt »De«. »De« er en gammel, høflig tiltaleform, som langsomt er forsvundet gennem de seneste 40 år. Dog betragtes det visse steder høfligt at tiltale ældre mennesker med »De«. Det er vanskeligt at finde ud af, hvornår man skal sige »De«, og hvornår

man skal sige »du«, så er man i tvivl, kan man vælge tiltaleformen »De«, og så kan den anden selv foreslå, at man siger »du« til hinanden.

Generelt forventes det, at man taler pænt og høfligt til hinanden og ikke begynder at bruge skældsord om andre – også selv om man bliver uenige eller endda bliver uvenner. Hvis en person siger »tak«, er det almindeligt, at man siger »selv tak«. Det engelske »please« hedder på dansk »vær venlig«.

Forældre er ansvarlige for, at deres børn taler pænt om og til andre børn, forældre, lærere og pædagoger, uanset om man er enig i det, der bliver sagt og gjort.

Forældrene skal derfor selv vise de gode eksempler og være tydelige rollemodeller.

SPISEREGLER

Når man spiser fastfood – pølser ved en pølsevogn, burgere og pizzaer – spiser mange danskere med fingrene. Ellers spiser danskerne med kniv og gaffel. Hver har sit eget bestik, og i de fælles fade og skåle står der bestik til at tage med. Det bruges kun til at flytte maden fra skåle og fade over til den enkeltes egen tallerken.

Suppe spises med ske, og dessert spiser man med ske eller dessertgaffel.

Varm mad og smørrebrød spiser man med kniven i højre hånd og gafflen i venstre. Maden skæres over med kniven, efterhånden som den spises. Kniven bruges kun til at skære med og til at skubbe maden op på gafflen. Det er gafflen, man putter ind i munden – aldrig kniven.

Hvis der ikke er folk til servering af maden, hjælper man hinanden ved at lade fadene gå fra person til person. Rundt om bordet sidder skiftevis kvinder og mænd. Det er høfligt, hvis manden byder kvinden, der sidder til højre for ham, først.

Er der dele af maden, man ikke kan spise – fx ben fra en kylling – skubbes det op på kanten af tallerkenen – ikke ud på dugen eller bordet.

Man tørrer sine fingre i de servietter, som ligger ved ens plads.

Når man er færdig med at spise, samles bestikket og lægges med skafferne skråt ud – til det, der med to visere på et ur ville vise 4.20.

Værten bestemmer, når måltidet er forbi og siger »Velbekomme«. Alle gæsterne ved måltidet siger »Tak for mad«, når de rejser sig fra bordet.

Links

- **Hilsen:**

www.da.wikipedia.org/wiki/Hilseform

- **Tiltaleformer:**

www.denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Sprog/Sprogvidenskab,_overbegreber/tiltaleform

»Man skal aftale, hvornår man kommer«

Det undrer mange, der bosætter sig i Danmark, at man ikke blot kan besøge hinanden uden at have aftalt det på forhånd. I Danmark er det almindeligt at telefonere eller sende en SMS i forvejen, hvis man vil komme på besøg. Det er ikke tilladt at forsømme skole eller arbejde, fordi der kommer gæster. For danskerne kommer arbejde og aftaler først, mens gæstfrihed kommer i anden række

»Danskerne virker lukkede«

I Danmark er det ikke almindeligt at invitere folk, man ikke kender godt, på besøg i ens hjem. Danskerne er ikke så gæstfrie, som man kender det i andre kulturer. I danske hjem skal arbejde, rengøring, lektielæsning og andre daglige gøremål overstås, før man inviterer gæster

DET UNDRER MIG, AT...

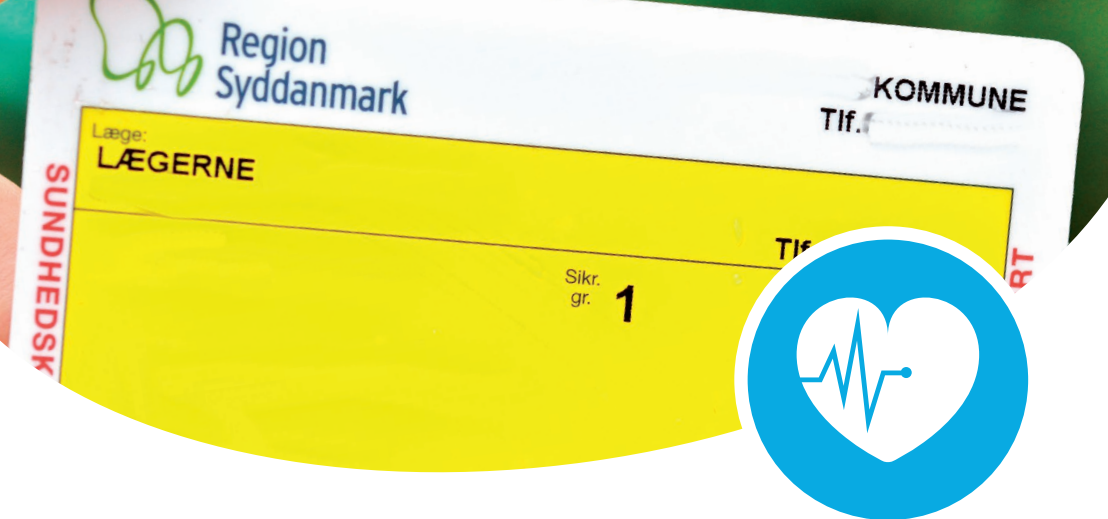

»Danskerne kommer altid til tiden«

For danskerne er det vigtigt at møde til et aftalt tidspunkt. Det er vigtigt at møde på arbejde til tiden, at komme i skole til tiden og begynde møder til et aftalt tidspunkt

»Danskerne står tit udenfor på gaden, når de holder fest!«

Danskerne står på gaden, fordi de ryger. Mange danskere ryger ikke i deres hjem for at undgå, at deres børn tager skade af røgen – at børnene bliver passive rygere. Desuden er det forbudt at ryge i offentlige lokaler. Butikkerne må ikke sælge tobak til unge under 18 år

MØDE MED INSTITUTIONER

I Danmark tager staten sig af borgerne fra fødsel til død. Alle borgere har et personnummer. Med dette nummer kan man henvende sig til Borgerservice i den kommune, hvor man bor. Her kan man få hjælp til alt, hvad der har med borgerens møde med det officielle Danmark at gøre.

FØDSLER

De fleste børn i Danmark fødes på et sygehus. Spørg på Borgerservice eller hos lægen, hvilket sygehus I kan forvente en henvisning til. På sygehuset tilbydes også fødselsforberedelse og vejledning. Dette er for både barnets far og mor. Faren må gerne deltage i fødslen.

Hvis en jordemor bistår ved fødslen, foretager hun fødselsanmeldelsen. Hvis ingen jordemor har medvirket ved fødslen, skal du/I senest 14 dage efter fødslen selv som forældre anmelde fødslen til det sogn, hvor fødslen er sket. I skal udfylde en fødselsanmeldelse, og herefter får barnet sit CPR-nummer.

VUGGESTUER

De fleste borgere fra 18 år og opefter har enten et arbejde eller er i gang med en uddannelse. Derfor bliver alle børn, fra de er omkring 1 år, passet i en vuggestue eller hos en dagplejer. En dagplejer er en person, som er ansat af kommunen til at passe typisk fire-fem børn i sit eget hjem.

I vuggestuer er det specielt uddannet personale, som tager sig af børnene. Hos en dagplejer har dagplejeren typisk fået et kortere kursus.

Begge steder koster det penge at få sine børn passet.

BØRNEHAVER

Når børn er omkring 3 år, skal de i børnehave. Her går de, til de skal i skole i 6 års alderen. Året før børnene begynder i børnehaveklasse, lærer de i børnehaven bogstaver og tal. Skolen forventer, at børnene har gået i børnehave, så man er sikker på, at de kan tage deres eget tøj på, modtage en fælles besked, sidde stille og fungere som en

del af en gruppe. Ligesom man lægger vægt på børnenes sproglige udvikling. Personalet er uddannede pædagoger. Det koster penge at have børn i børnehaverne.

SKOLER

I Danmark er der undervisningspligt for børnehaveklasse samt 1.-9. klasse. Der er altså 10 års undervisningspligt. Det betyder, at børn ikke behøver at gå i skole, men de skal modtage undervisning i enten skolen, privat eller ved at fx forældrene selv underviser. Hvis børn ikke går i skole, vil en offentlig myndighed kontrollere, om barnet har lært det, loven kræver, og som står i de officielle undervisningsplaner.

Det er gratis at gå i folkeskole, mens der skal betales en månedlig regning for at gå i privatskole. Ingen steder bruges der skoleuniform. Drengene og piger går i samme klasse.

I idræt er piger og drenge tit delt, så drengene har en mandlig lærer og pigerne en kvindelig. I skolen arbejder eleverne ofte selvstændigt i små grupper. Undervisningen kan foregå udenfor skolen, for eksempel på en udflugt eller lejrskole (camp).

I både vuggestuer, børnehaver og skoler forventes det, at forældrene deltager aktivt i deres børns dagligdag. Det vil sige, at de sørger for, at børnene møder til tiden, har madpakke med, laver deres lektier og ikke kommer for sent i seng. Der bliver afholdt forældremøder og -samtaler mellem lærere og forældre udenfor skoletiden. Her skal forældrene møde op til en bestemt tid.

Efter folkeskolen kan eleverne enten søge gymnasiet eller en anden ungdomsuddannelse. Det koster ingen penge at få en uddannelse. Når eleverne er over 18 år, kan de få Statens Uddannelsesstøtte (SU).

Det er almindeligt med fritidsjob. I Danmark er det tilladt med lettere jobs som for eksempel at dele aviser eller reklamer ud, fra børnene er 13 år. Mange har fritidsjob som supplement til SU. Det gælder dog, at de unge skal kunne passe skole og uddannelse.

ÆLDRE OG HANDICAPPEDE

Ældre og handicappede borgere kan få gratis hjælp fra kommunen. Kommunen bestemmer, hvilken hjælp man kan få ud fra samtaler med borgeren, familien og lægen. Hjælpen gives oftest dér, hvor man bor og fungerer døgnet rundt.

Hvis man ikke kan klare sig hjemme, findes der offentlige plejehjem, hvor man kan bo. Her er ansat personale til at sørge for, at de ældre får gjort rent, serveret mad og får personlig pleje. Dette koster penge. Kommunen kan også give borgeren en ældrebolig. Dette er en mindre bolig, der er indrettet til ældre eller handicappede. Her skal man betale husleje.

SUNDHEDSVÆSEN

Det er gratis at få hjælp fra en læge eller komme på sygehuset. Den syge skal selv bede om en tid hos lægen. Tiden for besøget hos lægen skal overholdes. Hvis man ikke møder op og har glemt at melde afbud, kan man blive bedt om at betale en bøde. Besøget hos lægen er personligt, og man går alene ind til lægen – dog følger forældrene deres børn.

Sundhedspersonalet har tavshedspligt, så ingen i familien har ret til at vide, hvad der sker mellem patient og læge. Patienten kan bede om, at én fra familien kan få lov til at komme med ind til besøget/konsultationen. Ligger man på sygehuset, kan man modtage besøg af sin familie. Ved besøg skal man tage hensyn til de andre syge. Det vil sige, at der ikke skal være for mange gæster på samme tid, og at de besøgende skal tale dæmpet. Børn er velkomne, hvis de er stille. Børn fra 0 til 18 år går gratis til tandlægen. Herefter koster det penge at gå til tandlægen.

FÆNGSLER

Hvis man har modtaget en fængselsdom, sættes man til afsoning i et af de danske fængsler. I fængslet har man sin egen celle og får mad. Den indsatte tilbydes desuden et job indenfor fængslet. Indsatte kan som regel modtage besøg én gang om ugen. Den indsatte skal sende en besøgstilladelse til dem, han vil have besøg af. Dette gælder for de københavnske fængsler. Der kan være andre regler andre steder i Danmark. De besøgende undersøges/visiteres i forskelligt omfang. Det afhænger af den indsattes dom, hvor omfattende visitationen er.

Der findes forskellige former for fængsler/straf:

- **Betinget fængsel**, som er en sidste advarsel, inden man bliver indsat. Overholder

man betingelserne i sin dom, slipper man for at skulle ind og sidde i fængsel.

- **Varetægtsfængsel**, som man bliver sat i, før man får sin dom.
- **Samfundstjeneste**, kan man blive idømt, hvis man overtræder straffeloven eller færdselsloven. Samfundstjeneste betyder, at den dømte kan blive boende hjemme og passe sit arbejde. I sin fritid skal den dømte arbejde frivilligt i en offentlig institution. Straffen kan være fra 30 timer til 300 timer.
- **Åbne fængsler**, hvor man kun sover i fængslet, men ellers har mulighed for at bevæge sig udenfor fængslets mure.
- **Fodlænke**, som er en elektronisk overvågning. Det er en straf, man typisk får ved mindre lovovertrædelser.
- **Lukkede fængsler**. Her indsættes typisk dømte, som har fået længere og ubetingede straffe.

DØD

Ved død skal en læge skrive en dødsattest. Dette betyder, at lægen skal skrive en årsag til dødsfaldet. Lægen indberetter dødsfaldet til myndighederne.

Familien skal henvende sig til en bedemand, som herefter tager sig af praktiske ting omkring begravelsen/bisættelsen. På sygehuse og plejehjem kan personalet ofte være behjælpelige med at kontakte en bedemand. Mange danske bedemænd – specielt i større byer – har erfaring med at overholde traditioner i forbindelse med dødsfald blandt borgere fra andre kulturer eller at sende den døde til hjemlandet.

Der findes begravelsespladser for de fleste religioner.

Links

- **Møde med institutioner:** www.borger.dk/
- **Fødsler:** www.altomboern.dk/artikel/den-normale-fodsel#
- **Borgerservice:** www.borger.dk/
- **Fødselsregistrering:** www.borger.dk/Sider/foedselsregistrering.aspx
- **Vuggestuer:** www.borger.dk/Sider/Dagpleje-vuggestue-boernehave-og-privat-pasning.aspx
- **Børnehaver:** www.borger.dk/Sider/Dagpleje-vuggestue-boernehave-og-privat-pasning.aspx
- **Skoler:** www.borger.dk/Sider/skole-og-uddannelse.aspx
- **Ældre og handicappede:** www.borger.dk/Sider/aeldre.aspx
- **Sundhedsvæsen:** www.borger.dk/Sider/sundhed-og-sygdom.aspx
- **Tandlæge:** www.tandlaegeforeningen.dk/Patienter/Priser/tilskud_tandpleje_2013/boern_unge_under_18_aar_sektion/boern_unge_under_18_artikel.aspx
- **Vold:** www.lokk.dk/For-fagfolk/Lovstof/Danske-love-og-regler/

»Sammenblanding af kønnene«

Det er naturligt i Danmark. Begge køn har samme muligheder og rettigheder. I Danmark er alle skoler for begge køn. Man går i samme klasse og sidder ved samme bord. Kønnene har naturligvis hver deres toiletter, omklædnings- og baderum

»Undrer mig over, at de laver sjov i skolerne – børn elsker at gå i skole«

Det er netop, fordi der laves sjov i skolen, at børnene er glade for at gå i skole. I Danmark mener man, at børn, der er glade og har det godt, har nemmere ved at lære

DET UNDRER MIG, AT...

»Lærerne er meget venlige«

I den danske folkeskole er det vigtigt at have et godt samarbejde med forældrene. Så selvfølgelig er lærerne venlige og indstillet på at opbygge et godt forhold til forældre og elever

»Danskerne opfører sig mærkeligt til store fester«

Når danskerne fejrer en mærkedag eller en person, holdes der taler og råbes hurra. Desuden er det meget almindeligt, at en af gæsterne har skrevet en sang, der handler om personen, der fejres. Den er skrevet på en melodi, alle kender. Der deles kopier ud til alle gæsterne, som herefter synger sangen

FEST OG HELLIGDAGE

FØDSELSDAGE

Fødselsdage for børn fejres ved at barnets kammerater fra skole eller børnehave inviteres til en fest i hjemmet. Gæsterne kommer til den tid, der står på invitationen medbringende en lille gave. Gæsterne får kakao eller sodavand og en lagkage. I lagkagen er tændte stearinlys – et for hvert år fødselsdagsbarnet har levet. (Disse kan købes i supermarkedet og hedder lagkage-lys). Fødselsdagsbarnet skal puste lysene ud – helst på én gang. Derefter spises kagen. Fødselsdagen varer omkring tre timer. Der vil ofte været arrangeret lege som for eksempel skattejagt. Denne leg går ud på, at deltagerne skal finde en skat ved hjælp af et kort, som en voksen har tegnet. Skatten kan indeholde slik. Familien inviteres til samme dag eller for sig selv. Teenagere holder også fødselsdag. Her inviteres familien til hjemmet. Fødselsdagsbarnet holder også en fest for sine venner. Også voksne holder fødselsdag. Dette sker oftest i hjemmet. Det er kun, når man »fylder

rund«, at det er en stor fest. At »fylde rund« betyder, at man bliver 30, 40, 50 eller 60. Herefter fejrer man stor fødselsdag hvert 5. år. Store fødselsdage er fester, hvor der oftest serveres middag for familie, venner og bekendte. Har man plads i hjemmet, foregår det dér, ellers på restaurant. Når danskerne fejrer en mærkedag eller en person, holdes der taler og råbes »hurra«. Desuden er det meget almindeligt, at en af gæsterne har skrevet en sang, der handler om personen, der fejres. Den er skrevet på en melodi, alle kender. Der deles kopier ud til alle gæsterne, som herefter synger sangen.

FLAGDAGE

I Danmark er der officielle flagdage. Disse fremgår af kalenderen. På disse dage flages der fra alle offentlige bygninger. Private kan også hejse flaget, men behøver det ikke. Hvis man har sin egen flagstang, hejses flaget ved fødselsdage. Ved død flages der på »halv stang«. Det betyder, at flaget hænger

halvt oppe af flagstangen. Ved begravelser hejses flaget på halv stang udenfor kirken, hvorfra begravelsen foregår. Når selve gudstjenesten er forbi, hejses flaget på hel stang. Flaget hedder Dannebrog og bliver ofte brugt i Danmark. Man har dannebrogslag på juletræet og små flag på kager, især til fødselsdage.

HELLIGDAGE

Alle kristne helligdage er fridage i Danmark. Til jul holdes fri 1. og 2. juledag. Juleaftensdag er også blevet fridag, men er ingen helligdag. Den 24. december holder danskerne juleaften med julemad, juletræ og julegaver. Til påske har man fri Skærtorsdag, Langfredag, 1. Påskedag og 2. Påskedag. Påsken falder på forskellige datoer, men altid torsdag, fredag, søndag og mandag. Store Bededag falder altid på en fredag. Kristi Himmelfartsdag falder altid på en torsdag. Pinsen falder i maj eller juni. 1. Pinsedag er altid en søndag. Mandagen kaldes 2. Pinsedag og er en fridag.

ANDRE FRIDAGE OG FESTER

Fastelavn holdes i februar. Denne dag er indledning til fasten i den kristne kirke. Fasten varer 40 dage og slutter ved påsken. Fastelavn falder altid på en søndag. Søndag og mandag fejres fastelavn ved, at børnene er udklædte og slår »katten af tønden«. Dette betyder i dag, at børnene slår med en kølle på en trætønde, der er hængt op. Den, der slår bunden ud af tønden, bliver kattedronning, og den, der slår det sidste bræt ned, bliver kattedronning. Tønden er fyldt med slik, som deles mellem alle de deltagende børn. I Danmark faster man ikke mere. Grundlovsdag er 5. juni. På denne dag underskrev kong Frederik den Syvende Danmarks frie forfatning. Dette fejres ofte med en hel eller halv fridag. Det er flagdag,

og rundt omkring i hele Danmark samles danskerne for at høre politikerne holde taler. Dette foregår oftest udendørs. Sankt-hansaften holdes den 23. juni. Det er midtsommer, og det fejres ved, at der tændes et bål, og ofte er der en politiker, der holder en båltale. Tilskuerne står rundt om bålet og synger Midsommervisen. Få kan den udenad, men alle får udleveret en kopi med teksten. På toppen af bålet sidder en figur, der forestiller en heks. Når der går ild i hende, siger man, at hun flyver til Bloksbjerg. Halloween fejres den 31. oktober. Det er en fest, der stammer fra de engelsksprogede lande. Den er blevet meget populær i Danmark. Om aftenen, når det er blevet mørkt, sætter man udhulede græskar udenfor husene. Græskarret ligner et ansigt med huller til øjne, næse og mund. Indeni står et lys. Mange pynter op med spindelvæv, edderkopper og andre uhyggelige ting. Børnene bliver klædt ud som Dragula, spøgelser eller skeletter. Det gælder om at se uhyggelig ud. De går derefter rundt og ringer på folks døre og beder om at få lidt slik. Det er en god idé at have slik klar denne aften, hvis der skulle komme nogle! Mortensaften holdes 10. november. Denne aften spiser man gås for at mindes Morten Bisp, som blev martyr, fordi han gemte sig i en gåsesti, hvor gæssene skræppede op og derved forrådte ham. Morten Bisp levede fra ca. 315 til 11. november 397. Mange danskere spiser and, da gås er blevet meget dyrt at købe. Santa Lucia holdes den 13. december. Dette er ikke en fridag. Rundt omkring i skoler, børnehaver og på hjem for ældre går Luciabruden med sine terner og synger sangen »Santa Lucia« til minde om Santa Lucia eller den hellige Lucia, som levede ca. 283 til 304. Hun var en kristen jomfru, der døde som martyr.

Både Sct. Hans, Morten Bisp og Santa Lucia er helgener i den romersk katolske kirke, som Danmark meldte sig ud af i 1536. I den lutherske kirke findes ingen helgener. Fejringen er en gammel tradition, som danskerne stadig følger. Det har intet med vores tro at gøre.

I Danmark kan man blive gift enten i kirken eller på rådhuset. Når man har været gift i 25 år, holder man en stor fest for familie og venner. Det kaldes »sølvbryllup«. Når man har været gift i 50 år, holder man »guldbryllup«. Når man har været gift i 60 år, hedder det »diamantbryllup«. Både når man har været gift i 60 og 65 år, får man en hilsen fra dronningen. 65 års bryllupsdag hedder »krondiamantbryllup«.

Et barn skal navngives, før det er et halvt år. Barnet kan navngives på siden www.borger.dk. Ved dåb i kirken får barnet sit navn og bliver samtidigt medlem af Folkekirken.

I december holdes der julefrokost på de fleste danske arbejdspladser.

Firmajulefrokosten stammer fra tiden efter Anden Verdenskrig (1940-1945). Det blev almindeligt, at man på sin arbejdsplads samledes for at spise sammen. Her hyggede både chefer og ansatte sig på tværs af faggrænser og ønskede hinanden en glædelig jul. Ved julefrokosten er det med uskrevne regler blevet tilladt at drikke lidt ekstra, flirte lidt mere og spise meget mere, danse lidt vildere og feste lidt længere. Hvis man ikke ønsker at deltage i dette, kan man nøjes med at ønske sine arbejdskolleger en god jul og et godt nytår og derefter forlade festen.

Links

- *Helligdage og fester:*
www.culkas.eu/themes/feasts/

DET UNDRER MIG, AT...

»Hvorfor klæder danskerne sig ikke pænt på, når de skal til fest?«

Hvis man ikke har fået at vide, hvilket tøj man skal have på, når man bliver inviteret til fest, kan man tage det tøj på, man har lyst til. På grund af ligheden mellem de forskellige sociale klasser i Danmark ønsker ingen at prale med, at de har bedre råd end andre. I Danmark har vi en »lov«, som vi kalder »Janteloven«. Den siger: »Du skal ikke tro, du er noget!«

»Mit barn skal ikke til børnefødselsdag. I Danmark drikkes der øl til fødselsdage«

Når man kommer til Danmark, ser man børn med ølflasker eller dåser. Det er ikke, fordi de drikker indholdet, men fordi de får penge for at aflevere flasken eller dåsen i supermarkedet. I Danmark er der en afgift – pant – på flasker og dåser. Man får panten tilbage, hvis man afleverer flasken/dåsen. I Danmark må børn og unge under 16 år ikke købe øl og vin. De skal være 18 år for at kunne købe stærkere alkohol, det vil sige drikkevarer med 16,5% alkohol eller derover

A		M	
Andre fridage og fester	35	Mad	14
Arbejdspladskultur	20	Møde med institutioner	28
At tale sammen	18	N	
B		NemID	20
Børnehaver	28	O	
D		Omgangsformer	24
Danmarks landskaber og vejr	10	P	
Demokrati	18	Pligter	7
Demokratiets spilleregler – borger i Danmark	18	Præsentation af Danmark	6
Den danske model	20	R	
Domstolene	7	Religion	15
Død	30	Rettigheder	6
F		S	
Familie	19	Skoler	29
Fest og helligdage	35	Spiseregler	25
Flagdage	34	Sport	15
Folketinget	7	Sundhedsvæsen	30
Foreninger	15	T	
Frivilligt arbejde	15	Tiltaleformer	24
Fængsler	30	V	
Fødselsdage	34	Vejret	10
Fødsler	28	Velfærdsstaten	19
G		Vuggestuer	28
Grundloven	6	Æ	
H		Ældre og handicappede	29
Helligdage	35	Ø	
Hilsen	24	Økonomi	16
K			
Korruption	18		
L			
Landskaber	10		
Ligestilling	19		
Livsstil	14		

*Mangfoldighed i Danmark
Hvem? Hvad? Hvor? Hvorfor?*

*Udgivet i 2017 af Folkevirke med økonomisk støtte fra
Dansk Folkeoplysnings Samråd*

*Copyright:
Folkevirke*

*Redaktion:
Jeanne Bau-Madsen*

*Tryk og layout:
Aars Bogtryk & Offset*

*Fotos:
Colourbox*

Forlaget Himmerland

ISBN: 978-87-997763-6-8

Denne bog er beregnet til at slå op i, hvis man er ny i Danmark og ønsker at vide mere om landet og danskerne. Bogen er skrevet på et dansk, der er let at forstå og har henvisninger til nettet, hvor man kan læse mere. Bogens tekst findes også på engelsk og arabisk.

...GO' LÆSELYST!

FOLKEVIRKE

Social, kulturel og politisk oplysning